

Identificació de l'expedient

Informe EMT_068_2023, relatiu a l'expedient de sol·licitud d'informe d'impacte de gènere que el Departament d'Empresa i Treball ha fet arribar a aquest Institut en data 05/05/2023 en relació amb el projecte DECRET del registre de delegades i delegats de prevenció de riscos laborals.

Fonaments jurídics

1. Normativa bàsica sobre la igualtat de dones i homes, la transversalitat i la interseccionalitat de la perspectiva de gènere

- a) Articles 2 i 3.3 del Tractat UE, on s'estableixen la no discriminació i la igualtat entre dones i homes com a valors comuns als Estats membres de la UE, i es formalitza el compromís de fomentar la igualtat de dones i homes.
- b) Articles 8 i 10 del Tractat de Funcionament de la UE, on s'estableix que en totes les seves accions la Unió Europea tindrà per objectiu eliminar les desigualtats de homes i dones, i promoure la seva igualtat.
- c) L'Estratègia d'Igualtat de Gènere 2020-2025 de la Unió Europea, actual full de ruta per avançar en l'assoliment de l'equitat de gènere.
- d) L'Estatut d'autonomia de Catalunya, als seus articles 4.3, 19, 41 i 153, quant al reconeixement i garantia dels drets de les dones i la igualtat d'oportunitats de les dones i els homes, i la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones.
- e) La Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, desenvolupa els preceptes estatutaris en matèria d'igualtat de gènere i dret de les dones i estableix mesures transversals en tots els ordres de la vida, amb la finalitat d'eradicar les discriminacions contra les dones.
- f) La Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació, n'estableix els principis i regula les mesures i els procediments per garantir i fer efectius el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació, el respecte a la dignitat humana i la protecció davant qualsevol forma, acte o conducta de discriminació que es doni en l'àmbit territorial d'aplicació de la llei per raó de naixement o lloc de naixement; procedència, nacionalitat o pertinença a una minoria nacional; raça, color de pell o ètnia; opinió política o d'una altra índole; religió, conviccions o ideologia; llengua; origen cultural, nacional, ètnic o social; situació econòmica o administrativa, classe social o fortuna; sexe, orientació, identitat sexual i de gènere o expressió de gènere; ascendència; edat; fenotip, sentit de pertinença a grup ètnic; malaltia, estat serològic; discapacitat o diversitat funcional, o per qualsevol altra condició, circumstància o manifestació de la condició humana, real o atribuïda.

2. Normativa sobre l'informe d'impacte de gènere

- a) L'article 64.3.d. de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, estableix que els projectes de disposicions

reglamentàries han d'anar acompanyats, entre d'altra documentació preceptiva, d'un informe d'impacte de gènere.

- b) L'article 3 lletra g) de la Llei 11/1989, del 10 de juliol, de creació de l'Institut Català de les Dones, en la redacció donada per la Disposició final Primera de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que corresponen a aquest Institut elaborar i emetre els informes d'impacte de gènere i, en tot cas, els informes a què fa referència, entre altres, l'article 64.3.d. de la Llei 26/2010, precitada, tràmit intern que es dóna per complert amb aquest document.

3. Normativa sobre l'ús no sexista ni androcèntric del llenguatge

- a) El principi vuitè de l'article 3 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que els poders públics, entre els quals s'inclou l'Administració de la Generalitat, han de fer un ús no sexista del llenguatge que eviti l'expressió de concepcions sexistes de la realitat i els usos androcèntrics i amb estereotips de gènere, i han de promoure un llenguatge respectuós amb les dones, amb les minories i amb totes les persones en general en l'atenció personal i en tota la documentació escrita, gràfica i audiovisual.
- b) La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, obliga els Poders Públics a implementar un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment a la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques (article 14.11).
- c) La Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, de l'any 2011, de la Direcció General de Política Lingüística, proposa una sèrie de solucions per evitar que aquests textos incloguin formes androcèntriques i generin disfuncions amb la normativa citada anteriorment.

4. Anàlisi material del text presentat

El projecte normatiu té com a objectiu la creació d'un registre en el que s'inscriuran dades referents a persones físiques, en concret, de delegades i delegats de prevenció.

Els sistemes de recollida de dades administratives són una font clau d'estadístiques.

Les estadístiques, especialment les públiques, tenen un gran impacte en la construcció de l'imaginari social i solen utilitzar-se per al disseny i/o la justificació de les polítiques públiques. De fet, les dades quantitatives tenen un alt potencial per reflectir i visibilitzar les diferències de gènere. D'una banda, ens permeten detectar i fer públiques situacions i problemàtiques o temàtiques socialment poc reconegudes, a més de dimensionar-les, tot oferint indicacions fonamentals per a la presa de decisions polítiques. De l'altra, un ús correcte dels gràfics i dels indicadors aporta claredat, evidència i coneixement a fi de sensibilitzar i visibilitzar les situacions de desigualtat.

Les estadístiques són també extremadament útils per donar visibilitat a les injustícies i promoure un canvi en l'ordre social. Gràcies a les dades estadístiques, realitats negades o poc valorades han aconseguit un reconeixement social que ha facilitat i/o ha forçat que les institucions públiques donin respostes específiques respecte d'aquest punt de vista. En aquest sentit, es poden configurar (i s'han configurat) com a aliades de la lluita feminista.

En els darrers anys, les administracions públiques catalanes han assumit que el gènere constitueix una variable clau per comprendre i transformar la societat, per la qual cosa la producció d'estadístiques amb perspectiva de gènere esdevé una condició necessària per al disseny, la implementació i l'avaluació de polítiques públiques transformadores. A aquest canvi hi han contribuït tant l'aprovació d'un marc normatiu en consonància amb els estàndards europeus (directives 2004/113/CE, 2006/54/CE i 2010/41/UE) com l'empenta demostrada pel moviment feminista, que ha afavorit la creació d'una consciència i sensibilitat més grans en l'opinió pública al voltant del gènere.

A l'Estat espanyol, l'aprovació de la Llei 3/2007, per a la igualtat efectiva de dones i homes, va establir l'obligatorietat dels poders públics d'incloure la variable sexe en les estadístiques, les enquestes i la recollida de dades.

Així mateix, l'adhesió de la Generalitat de Catalunya a la Carta internacional de dades obertes, mitjançant l'Acord de Govern 154/2018, estableix la necessitat d'alliberar dades desagregades per gènere, edat i altres categories en tots els nivells de l'Administració. Tanmateix, encara som lluny d'aquesta fita. De fet, només un 13% dels conjunts de dades (*data sets*) publicats al portal de dades obertes de la Generalitat estan desagregats per sexe.

A Catalunya ja en la Llei 8/2001, de 14 de juny, del Pla Estadístic de Catalunya 2001-2004, s'instava que les estadístiques es desglossessin per gènere. Tanmateix, ha estat gràcies a l'aprovació de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, que s'ha establert l'obligatorietat de garantir la integració efectiva de la transversalitat en la perspectiva de gènere en totes les estadístiques públiques produïdes a Catalunya.

Així mateix, la Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació, en l'article 30 estableix la necessitat que les administracions públiques catalanes incloguin en els estudis no només les dades desagregades pels diferents eixos de desigualtat, sinó també els indicadors i procediments que permetin generar un coneixement de les causes i els efectes de la discriminació.

Conclusions

D'acord amb tot el que s'ha dit, des de l'Institut Català de les Dones es formulen diferents aportacions de millora al text presentat a informe en els termes següents:

PRIMERA. Des d'un punt de vista formal, cal esmentar que el projecte no utilitza cap terme androcèntric i per tant, no presenta disfuncions amb la normativa esmentada en el punt 3 d'aquest informe.

SEGONA. En aplicació del principi de transversalitat de gènere recollit al Principi Primer de l'article 3 de la Llei 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes, es proposa la modificació següent:

- Afegir un darrer paràgraf a l'article 5 Dades inscriptibles, en els termes següents:

En tot cas, les dades personals de les delegades i els delegats s'han de recollir desagregades per sexe (dona/home) i per identitat de gènere (dona/home/persona no binària). Per a garantir el compliment d'aquesta disposició, el departament competent en matèria de treball ha de disposar dels programes i suports informàtics que permetin tractar i explotar les dades desagregades.

Meritxell Benedí Altés
Presidenta de l'Institut Català de les Dones